

הלכות הדף היומי

מסכת כתובות

תוכן

- א. מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה לא חילקת בו בין בשוגג בין במזיד ... לחייבו ממון אף מכה אדם לא תחלוק בו בין בשוגג בין במזיד ... לפוטרו ממון.....1
- ב. בחייבי מלקות שונגין ודבר אחר ... חייב 2
- ג. להכאה שאין בה שוה פרוטה.....2
- ד. הממאנת ... איילונית ... והיוצאת משום שם רע אין לה לא קנס ולא פיתוי.....4

דף לה.

א. מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה לא חילקת בו בין בשוגג בין במזיד ... לחייבו ממון אף מכה אדם לא תחלוק בו בין בשוגג בין במזיד ... לפוטרו ממון

הנוגף¹ את האשה ויצאו ילדיה ומתה אעפ"י שהוא שוגג הרי זה פטור מן התשלומין ואינו משלם כלום, שנאמר ולא יהיה אסון ענוש יענש, ומשמע הא אם יהיה אסון שיש כאן חיוב מיתה לנוגף לא יענש בממון, ולא חלק הכתוב בין שוגג למזיד בדבר שיש בו מיתה ב"ד לפוטרו מן התשלומין, הואיל וקים ליה בדרבה מיניה אי לא הוה שוגג

במה דברים אמורים כשנתכוין לאשה, אבל אם נתכוין לחבירו ונגף את האשה אעפ"י שמת², הואיל והיתה המיתה בלא כוונה הרי זה כדבר שאין בו מיתה ב"ד, שנתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור, ומשלם דמי ולדות. ויש אמורים³ שאפילו לא נתכוין לאשה פטור מתשלומין, משום שם"ל נתכוין להרוג את זה והרג זה חייב, והרי יש כאן חיוב מיתה ב"ד בנגיפה זו ופטור מן התשלומין.

החובל באביו ואמו⁴ ולא הוציא מהם דם חייב בה' דברים, דלא קים ליה בדרבה מיניה כיון שלא הוציא דם, אבל אם הוציא מהם דם חייב מיתה

¹ שו"ע ונו"כ חו"מ תכנ ד

² שיטת הרמב"ם

³ שיטת הראב"ד

⁴ שם תכד א

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

דכתיב (שמות כא פסוק טו) וּמִפֶּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוֹמָת, לפיכך פטור מן התשלומין אפילו הוא שוגג.

ב. בחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר ... חייב

כבר התבאר לעיל דף לג: שאין אדם לוקה ומשלם וכן אין אדם מת ומשלם ויש יתרון למיתה ממלקות, שבמלקות אם לא התרו בו או שהיה שוגג חייב בתשלומין, ובחייב מיתה אף על פי שלא התרו בו ואפילו היה שוגג פטור מתשלומין. לפיכך גם בזמה"ז אם עבר עבירה שיש בה חיוב מיתה פטור מתשלומין ואפילו לצאת ידי שמים אינו חייב בקנס. ויש חולקין בזה וגם אם תפס לא מפקינן מיניה ובמזון שאינו קנס לכ"ע חייב בבא לצאת ידי שמים.

חיוב כרת ומיתה בידי שמים אינו פוטר מתשלומין דרק מיתה ב"ד פוטרת אמנם כרת פוטר במלקות מפני שעל כל חיוב כרת יש מלקות וכן חיוב מיתה בידי שמים.

ג. להכאה שאין בה שוה פרוטה

כבר התבאר לעיל דף לב: שאסור⁵ לאדם שיכה את חברו, ואם הכה עובר בלאו שנאמר (דברים כה פסוק ג) בשליח ב"ד המכה את המחויב מלקות אַרְבָּעִים יִכְנוּ לֹא יוֹסִיף פֶּן יוֹסִיף לְהַפְתּוֹ וְגו', וכל מקום שנאמר פן הוא לא תעשה⁶, ואם הקפידה התורה בהכאת רשע קל וחומר בהכאת צדיק.

ולכן אסור⁷ לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו, ולא החובל בלבד אלא כל המכה אדם כשר מישראל בין הכאה שיש בה חבורה או אין בה חבורה⁸

⁵ שו"ע ונו"כ חו"מ תכ א

⁶ והנה הטור [סעיף א'] והמחבר למדו הלאו מדכתיב פן יוסיף, לרמזו למ"ש [עירובין צ"ו ע"א ועוד] כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה, אבל ברמב"ם פ"ה דחובל [ה"א] למדו מדכתיב בהדיא בקרא לא יוסיף, וכן פירש רש"י שם בפירוש החומש ז"ל, לא יוסיף, מכאן אזהרה למכה את חברו. וניחא ליה להרמב"ם ללמדו מלא יוסיף שהוא לאו מפורש, והטור והמחבר לא ניחא להו (ולמדו) [ללמדו] מלא יוסיף משום דקאי אהכאת הרשע ויש לומר דדוקא נקיט שם דנלקה כבר ל"ט מכות ויש סכנה בהוספה לו עוד מכה אחת, משא"כ בהכאה לחבירו מכה אחת, משו"ה למדוהו מיתורא דפן יוסיף. סמ"ע שם א

⁷ וצריך לבזבו כל ממונו שלא יעבור, אך מפני פקוח נפש הכל נדחה. אך אי מחויב לשלם דמי חבלה, צ"ע, אי דמי לחייבי מיתות שוגגין שפטור, או דילמא כיון דהוא בהיתר לא שייך חייבי מיתות שוגגין כלל, ומשלם, ולקמן פרשת אמור [מצוה רצ"ו אות כ"ו] עוררתי בזה. מנ"ח אות י"ג

⁸ כ"כ במנ"ח מצוה מ"ח אות ב'

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך נציון, הרי זה עובר בלא תעשה שנאמר לא יסיף ... להפתו אם הזהירה תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא, קל וחומר למכה את הצדיק⁹.

וכיון שיש בו לאו, המכה את חברו¹⁰ מכה שאין בה היזק שוה פרוטה כיון שאין בו חיוב ממוזן עבר על הלאו ומלקין אותו, ואפילו הכה עבר כנעני לוקה הוא דאחיך הוא במצות, שהרי חייב בכל המצות שהנשים חייבות בהן והרי הוא כאשה ישראלית להכאה. וגוי שהכה את ישראל חייב מיתה שני' (שמות ב פסוק יב) ויפן כה וכה וירא פי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול¹¹.

ונראה¹² אם חברו אומר לו שיכהו, אינו עובר בלאו הזה¹³ ואינו חייב מלקות אפי' בהכאה שאין בה שוה פרוטה¹⁴.

דף לה:

⁹ רמב"ם סנהדרין פרק טז הלכה יב

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם ב

¹¹ רמב"ם חובל ומזיק פרק ה הלכה ג

¹² וכן נראה מלשון הר"מ פכ"ו מסנהדרין ה"ו, שכתב, אע"פ שיש לו לדיין או לנשיא למחול על כבודו אינו יכול למחול על קללתו, וכן שאר העם אע"פ שמחל המקולל מלקין את המקלל שכבר חטא ונתחייב, עכ"ל, ועיי"ש בכסף משנה. משמע דוקא אם כבר קילל כיון שכבר עבר עבירה לשמים אין המחילה מועלת, אבל כשנותן רשות מתחילה לקלל אין כאן עבירה כלל, וכן כאן גבי מכה, ושם יש קצת עבירה דמוציא שם שמים לבטלה, ואע"פ שלא מצאתי זה מפורש מ"מ הסברא נותנת כן, כן נראה לענ"ד ברור. ודוקא במכה מחיים, אבל לאחר מיתה פטור דלא שייך חבורה. מנ"ח מצוה מ"ח אות ג – ד

¹³ "אף שהמנ"ח כתב שם "אע"פ שלא מצאתי זה מפורש מ"מ הסברא נותנת כן נלענ"ד ברור", מ"מ העירו לי דהשאלות בסוף שאילתא ס' כתב במה שאמרו "האב שמחל על כבודו מחול הני מילי כבודו אבל הכאתו וקללתו לא", ובהעמק שאלה אחרי שהביא ראיות לזה הוסיף וכתב "ובאמת לא נצרכנו לראיות אלא על בזיון בעלמא דלא מהני מחילה, אבל קלה והכאה פשיטא שהרי אפי' המקלל עצמו עובר בל"ת, אך עדיין יתכן דאם האב רוצה בהקזה או בהוצאת קוץ וזה רצונו בכה"ג אין זה חשיב מה"ת כמכה אביו. לענ"ד יש הכרח גדול לדבריו כיון שאזהרת מכה אביו ומכה חברו מחד קרא נפקא וגבי חובל חברו ברשות קי"ל בחו"מ ס' תכ"א סעיף י"ב שאם א"ל בפירוש ע"מ לפטור שהוא פטור (מכש"ב לדעת הרמ"א בטוח"מ ת"כ דקי"ל שאם דרשי לחבול בעצמו), ומפורש גם פסק הרמב"ם בהל' הו"מ פ"ה ה"א שאזהרת הלאו מחובל בחברו הוא דוקא "דרך בזיון", – א"כ הה"נ בחבל באביו דרך רפואה גם שלא לצורך והוא נטל ממנו רשות גם על הטעות שאין לחוש לשגגת הנק, מכש"כ לפי"מ דמקשי' לי' נמי לתשלומין דמכה בהמה שאין חיוב תשלומין היבא שעושה ברשות. ואף אמנם מכל שאר הפוסקים נראה דלא נחתו לחלק בחובל באו"א בין אם נתן רשות לבין אם לא נתן רשות, מ"מ דברי סברא הם ויש לצרף זה להלכה". מנחת שלמה ח"א סי' ל"ב.

¹⁴ דאם יש בה שוה פרוטה בלא"ה אינו חייב כיון שיש לו חיוב תשלומין וכמש"כ ברמב"ם שם וז"ל שם ה"א "ועוד יש הפרש בין נזקי גופו לנזקי ממונו שהאומר לחבירו סמא עיני קטע את ידי על מנת שאתה פטור הרי זה חייב בחמשה דברים שהדבר ידוע שאין אדם רוצה בכך אבל האומר לחבירו קרע את כסותי שבר את כדי על מנת שאתה פטור הרי זה פטור ואם לא אמר לו על מנת שאתה פטור הרי זה חייב לשלם אף על פי שהרשהו להשחית". אמנם נ"מ עכ"פ דאין בו איסור משום לאו זה

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

ד. הממאנת ... איילונית ... והיוצאת משום שם רע אין לה לא קנס ולא פיתוי

ואלו שאין להן קנס¹⁵, הבוגרת, והממאנת כגון יתומה שהשיאתה אמה או אחיה ומיאנה בבעלה¹⁶, והאילונית, ומי שיצא עליה שם רע בילדותה ובאו שנים והעידו שתבעה אותן לזנות עמה. וי"א¹⁷ שאילונית עד גיל עשרים יש לה קנס.

¹⁵ רמב"ם הלכות נערה בתולה פרק א הלכה ט

¹⁶ שהיא בחזקת בעולה כמו שפירש"י שם אבל התוס' שם דחו פירושו ופירושו דה"ק דיתומה שאנסה בעלה ופיתה אותה כשהיתה תחתיה קודם מיאון אף על גב דכשמיאנה אח"כ אינלאי מלתא למפרע שלא היתה אשתו אפ"ה אין לו קנס יע"ש

¹⁷ ראב"ד שם ועיין כס"מ

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>